

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

RAPORT OTWARCIA – DIAGNOZA STANU

Katowice 2015

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Spis treści

STRESZCZENIE.....	4
SUMMARY	6
1. WPROWADZENIE	8
1.1. Przedmiot badania.....	8
1.2. Kontekst badania	8
1.3. Opis zakresu badań i kryteriów badań	10
1.3.1. Zakres badania	10
1.3.2. Kryteria ewaluacyjne.....	10
1.4. Pytania badawcze	11
1.5. Zastosowana metodologia	11
1.5.1. Analiza danych zastanych (desk research).....	11
1.5.2. Wywiad bezpośredni kwestionariuszowy (PAPI)	12
2. OPIS WYNIKÓW BADAŃ.....	14
2.1. Analiza desk research	14
2.2. Analiza wywiadów PAPI.....	23
2.2.1. Charakterystyka wszystkich respondentów	23

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

2.2.2.	Charakterystyka turystów i odwiedzających	28
2.2.3.	Opinie badanych na temat projektu LIFE12 NAT/PL/000012	31
3.	PODSUMOWANIE – NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI	50
4.	ANEKS	53
4.1.	Wzór kwestionariusza ankiety PAPI	53
5.	Spis ilustracji	64
5.1.1.	Spis tabel	64
5.1.2.	Spis rysunków	64

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

STRESZCZENIE

Głównym celem badania ewaluacyjnego była **ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu.**

W celu uzyskania rzetelnych i wiarygodnych wyników niezbędne było połączenie dwóch metod badawczych - analizy desk research i bezpośrednich wywiadów indywidualnych.

Badanie kwestionariuszowe zostało zrealizowane na obszarze gminy Lipie w marcu 2015 i objęło mieszkańców gminy, przedsiębiorców i przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, a także turystów korzystających ze szlaków przebiegających przez obszar gminy Lipie.

Ewaluacja w wyniku, której powstaną dwa raporty – raport otwarcia i raport końcowy dostarczy odpowiedzi na pytania: Czy działania zaplanowane w projekcie były celowe i skuteczne? Jak projekt wpłynął na lokalną gospodarkę? Czy projekt oddziałuje na lokalny rynek pracy, w tym czy są i jakiego rodzaju negatywne lub pozytywne oddziaływania. W jaki sposób realizacja działań w projekcie wpłynęła na świadomość ekologiczną społeczeństwa lokalnego? W jaki sposób projekt wpłynie na funkcje ekosystemu w miejscu wykonywanych działań? Jakie niezamierzone skutki osiągnięto (pozytywne/negatywne) i dlaczego ich nie przewidziano? Czy projekt i realizowane w jego ramach działania informacyjne przyczyniły się do polepszenia wizerunku programu Natura 2000 w oczach lokalnej społeczności?

Poniżej przedstawione zostały wnioski oparte na przeprowadzonym w ramach pierwszego etapu ewaluacji badaniu. Respondenci zgodzili się z zasadnością przeprowadzenia prac zabezpieczających strop jaskini. Zdecydowana większość (85%) badanych uważa, że należy chronić zimowiska nietoperzy. Według dokumentacji projektu nie przewiduje się, żeby miał on mieć znaczący wpływ na gospodarkę regionu,

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

mimo to, według badanych, projekt pozytywnie wpłynie zwłaszcza na promocję regionu. Projekt LIFE12 NAT/PL/000012 nie będzie miał znaczącego wpływu na lokalny rynek pracy, natomiast na pewno pozytywnie wpłynie na wiedzę mieszkańców z zakresu ochrony przyrody, zwłaszcza sposobów zapewnienia bezpieczeństwa nietoperzom. Przedmiotowy projekt ma wpływ na powstrzymanie utraty bioróżnorodności i ekosystemu Jaskini Szachownica. 68% badanych odbiera pozytywnie obecność sieci Natura 2000 na terenie gminy Lipie, respondenci kojarzą sieć z korzyściami jakie przynosi przyrodzie i lokalnej społeczności.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

SUMMARY

The main objective of the evaluation was **to assess the socio-economic impact of the planned activities under the LIFE + LIFE12 NAT/PL/000012 on the local economy and society and the function of the ecosystem.**

In order to achieve accurate and reliable results it was necessary to use the two methods of research - desk research and personal interviews.

Questionnaire survey was carried out on the territory of the Lipie Commune in March 2015 and covered the inhabitants, businessmen and representatives of NGOs, as well as tourists who enjoy the trails passing through the area of the Lipie Commune.

The result of evaluation will be two reports - opening report and the final report. They will provide answers to the questions: Were the activities planned in the project properly and effective? How the project impact on the local economy? Does the project impact on the local labour market, including negative and positive impacts? How the implementation of the project activities affected the ecological awareness in the local society? How will the project affect the ecosystem in the place, where the activities are realized? What are the unplanned consequences of the project (positive / negative) and why they were not predicted? Would the project and implemented informational activities improve the image of Natura 2000 in the opinion of the local community?

Conclusions of the research made in the first stage of evaluation are presented below. Respondents agreed with necessity of carrying out work to secure the ceiling of the cave. The vast majority of respondents (85%) consider it is needed to protect winter habitat of bats. According to the project documentation it is not expected that it would have significant impact on the economy of the region. However in the opinion of the respondents, the project will positively impact especially on the promotion of the region. The project LIFE12 NAT/PL/000012 will not have a significant impact on the local labour market but it will affect the inhabitants knowledge in the field of nature

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

conservation, particularly in aspect of ways to ensure the safety of bats. The project will stop loss of biodiversity and ecosystem of Szachownica Cave. The majority (68%) of respondents find presence of the Natura 2000 network in the commune of Lipie positively. The respondents associate the network with the benefits for nature and the local community.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

1. WPROWADZENIE

1.1. Przedmiot badania

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie I części badania realizowanego przez firmę EU-CONSULT Sp. z o.o. na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach. W ramach badania Wykonawca podjął się przygotowania i przeprowadzenia badania oceny wpływu realizacji Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 współfinansowanego przez instrument finansowy LIFE+ oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lokalną gospodarkę i społeczeństwo oraz na funkcję ekosystemu. Badanie zostało przeprowadzone wg kryteriów użyteczności i oddziaływania projektu.¹

1.2. Kontekst badania

Zadaniem ewaluowanego projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 jest utrzymanie istniejącego w Jaskini Szachownica siedliska nietoperzy, poprzez zabezpieczenie obiektu wzmocnieniem jego stropów i ociosów.

Szachownica jest systemem jaskiniowym wykształconym w wapieniach górnourajskich znajdującym się na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, w Gminie Lipie, w powiecie kłobuckim, w północnej części województwa śląskiego. System tworzy pięć odrębnych jaskiń, które pierwotnie stanowiły jeden obiekt. Powstał on dzięki rozpuszczeniu skał przez wody polodowcowe. Obecny kształt Szachownicy jest efektem eksploatacji wapienia w kamieniołomie prowadzonej do 1962 roku.² Prace wydobywcze doprowadziły do naruszenia stateczności masywu skalnego, zmiany pierwotnego klimatu jaskini oraz rozszerzenia strefy wymarzania, co z kolei przyspieszyło procesy

¹ Rozpoznanie RDOŚ Katowice WOF-I.261.30.2014 - Tło projektu - Istotne postanowienia umowy

² <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=203> , 30.01.2015r.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

erozyjne. Istnieje wysokie niebezpieczeństwo zawalenia się stropu obiektu. Jaskinia Szachownica stanowi podziemia wzniesienia zwanego Krzemienią Górą, które ze względu na swoje walory zostało objęte ochroną prawną w postaci:

- Rezerwatu przyrody „Szachownica”,
- Obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004.

Dzięki sprzyjającym warunkom termicznym i nieograniczonej liczbie dogodnych kryjówek Jaskinia stała się jednym z największych, pod względem liczebności, miejsc hibernacji nietoperzy. Co roku schronienie znajduje tu ponad 1000 osobników reprezentujących 10 gatunków, w tym gatunki chronione prawem unijnym.³

Podstawowym celem projektu jest zachowanie istotnego miejsca występowania nietoperzy oraz zapewnienie odpowiednich dla nich warunków siedliskowych. Warunkiem utrzymania właściwego stanu ochrony dla populacji tych zwierząt na terenie przedmiotowego obszaru jest zatrzymanie dezintegracji stropu tego obiektu. Podstawowymi rezultatami projektu będzie:

- zabezpieczenie w sposób stały stropów sal Jaskini Szachownica,
- zabezpieczenie na stałe fragmentów stropu i ociosów jaskiniowych,
- zachowanie liczby i kubatury pomieszczeń wykorzystywanych przez nietoperze,
- utrzymanie w obecnym kształcie miejsc wlotu nietoperzy do jaskini,
- zapewnienie właściwej wentylacji jaskini.⁴

³ <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=203> , 30.01.2015r.

⁴ <http://katowice.rdos.gov.pl/life-szachownica> , 27.01.2015r.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

1.3. Opis zakresu badań i kryteriów badań

1.3.1. Zakres badania

Zakres podmiotowy badania obejmuje działania projektu „Carrying out necessary conservation work on a territory of Szachownica Cave designated within Natura 2000/ Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Szachownica” LIFE12 NAT/PL/000012.

Interesariuszami projektu są mieszkańcy gminy Lipie. Ponadto adresatami badań są również przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Lipie oraz turyści⁵ i odwiedzający⁶ korzystający ze szlaków przebiegających przez obszar gminy.

1.3.2. Kryteria ewaluacyjne

Ewaluacja objętego badaniem przedsięwzięcia projektowego zostanie dokonana w oparciu o następujące kryteria oceny:

Tabela 1 Kryteria ewaluacji

Użyteczność	Kryterium to pozwala ocenić czy wyniki projektu okazały się być korzystne dla jego odbiorców.
Oddziaływanie/wpływ	Kryterium to pozwala oszacować zmiany, jakie nastąpiły wskutek wdrożenia projektu.

Źródło: Opracowanie własne.

⁵ turysta – osoba, która podróżuje do innej miejscowości poza swoim stałym miejscem pobytu na okres nieprzekraczający 12 miesięcy, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości i która korzysta z noclegu przynajmniej przez jedną noc; Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych. Dz.U. 1997 nr 133 poz. 884, § 3., pkt.9.

⁶ odwiedzający – osobę, która podróżuje do innej miejscowości poza swoim stałym miejscem pobytu, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości oraz niekorzystającą z noclegu; Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych. Dz.U. 1997 nr 133 poz. 884, § 3., pkt.10.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

1.4. Pytania badawcze

Ewaluacja dostarczy odpowiedzi na przedstawione w poniższej tabeli pytania.

Tabela 2 Pytania badawcze

PYTANIA BADAWCZE
1 Czy działania zaplanowane w projekcie były celowe i skuteczne?
2 Jak projekt wpłynął na lokalną gospodarkę?
3 Czy projekt oddziałuje na lokalny rynek pracy, w tym czy są i jakiego rodzaju negatywne lub pozytywne oddziaływania.
4 W jaki sposób realizacja działań w projekcie wpłynęła na świadomość ekologiczną społeczeństwa lokalnego?
5 W jaki sposób projekt wpłynie na funkcje ekosystemu w miejscu wykonywanych działań?
6 Jakie niezamierzone skutki osiągnięto (pozytywne/negatywne) i dlaczego ich nie przewidziano?
7 Czy projekt i realizowane w jego ramach działania informacyjne przyczyniły się do polepszenia wizerunku programu Natura 2000 w oczach lokalnej społeczności?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zapytania ofertowego WOF-I.262.30.2014.

1.5. Zastosowana metodologia

1.5.1. Analiza danych zastanych (desk research)

W celu scalenia oraz przetworzenia informacji dotyczących Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012, współfinansowanego przez instrument finansowy LIFE+ oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, analizie zostały poddane następujące dokumenty:

- Wniosek o dofinansowanie projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012,
- Harmonogram projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012,
- Strategia Rozwoju Gminy Lipie na lata 2012 – 2020.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Analiza zapewni zdobycie i uporządkowanie informacji, które można otrzymać drogą opracowań oraz ekspertyz. Ponadto na potrzeby desk research wykorzystano również informacje zawarte na stronie internetowej projektu⁷, a także na portalu sieci Natura 2000⁸, jak również z innych źródeł internetowych.

1.5.2. Wywiad bezpośredni kwestionariuszowy (PAPI)

Badanie przeprowadzone w ramach I części projektu badawczego zostało zrealizowane przy wykorzystaniu metody badań ilościowych. Techniką badawczą był wywiad bezpośredni, tzw. PAPI (ang. Paper and pencil interview). Jest to tradycyjna i najbardziej popularna technika badań ilościowych. Charakteryzuje się ona dużym wskaźnikiem responsu, daje możliwość pozyskiwania pełnych oraz wyczerpujących danych, a także umożliwia realizację badania w każdej lokalizacji.

Narzędziem był standaryzowany kwestionariusz ankiety zbudowany z trzech części:

Część I – przeznaczona dla środowiska lokalnego (mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych) oraz turystów i odwiedzających, zawierająca 21 pytań,

Część II – przeznaczona dla turystów i odwiedzających, zawierająca 4 pytania,

Metryczka – przeznaczona dla wszystkich grup respondentów, składająca się 5 pytań.

Ankiety zostały zrealizowane w marcu 2015 r. Uzyskano łącznie 152 poprawnie wypełnione kwestionariusze w podziale na 4 kategorie (Tabela 3).

⁷ <http://www.lifeszachownica.pl/> , 6.04.2015 r.

⁸ <http://natura2000.gdos.gov.pl/> , 6.04.2015 r.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Tabela 3 Liczebność badanych grup

Populacja badana	Liczba zrealizowanych ankiet
Mieszkańcy gminy Lipie	90
Przedsiębiorcy działający terenie gminy Lipie	30
Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Lipie	10
Turyści i odwiedzający korzystający ze szlaków przebiegających przez obszar gminy Lipie	22
SUMA	152

Źródło: Opracowanie własne.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

2. OPIS WYNIKÓW BADAŃ

2.1. Analiza desk research

Wniosek o dofinansowanie projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej, który koncentruje się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony środowiska. Program LIFE+ odgrywa ważną rolę w realizacji celów europejskiej polityki w sprawie różnorodności biologicznej, określonych w unijnym planie działania na rzecz różnorodności biologicznej oraz w dyrektywach - ptasiej i siedliskowej. Program zarządzany jest przez Komisję Europejską. LIFE+ funkcjonuje od 2007 roku. Zastąpił poprzednio funkcjonujący, podobny instrument LIFE⁹. LIFE+ finansuje w 50 – 75% projekty z zakresu ochrony środowiska i przyrody, w tym w szczególności te dotyczące ochrony Sieci Natura 2000.

Wniosek o dofinansowanie składa się z kilku części – w oparciu o niniejszy podział zostanie przedstawiona analiza desk research.

Część A: informacje administracyjne

Pierwsza część wniosku zawiera informacje dotyczące beneficjenta projektu - Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach:

- zakres działalności,
- skład jednostek wchodzących w zakres RDOŚ Katowice,

⁹ http://www.lifeszachownica.pl/strona-43-instrument_finansujacy_life.html ,6.04.2015 r.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

- dotychczas prowadzone projekty dofinansowane przez program LIFE (RDOŚ Katowice nie uzyskała wcześniej dofinansowania dla projektu w ramach środka finansującego LIFE+),
- uzasadnienie z jakich instrumentów finansowych Unii Europejskiej możliwe byłoby dofinansowanie niniejszego projektu,
- deklaracje wsparcia od innych organów (w tym przypadku: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kłobuck, Główny Instytut Górnictwa oraz Porozumienie dla Ochrony Nietoperzy).

Część B: podsumowanie i kontekst projektu

Niniejszy rozdział zawiera opis projektu – przeprowadzenie niezbędnych prac konserwatorskich na terenie jaskini Szachownica.

Szachownica to jeden z najdłuższych systemów jaskiniowych na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej. Wzniesienie ze względu na swoje walory zostało objęte ochroną prawną w postaci rezerwatu przyrody i specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000. Obiekt ten jest obszarem szczególnej koncentracji regionalnej nietoperzy, niezwykle istotnym dla utrzymania ich populacji dla Polski oraz Unii Europejskiej. Jej zachowanie może mieć w perspektywie czasowej kluczowe znaczenie dla przetrwania tych zwierząt.

Wymagane prace konserwatorskie wynikają z faktu, iż prowadzone w trakcie eksploatacji kamienia prace podziemne, rozszerzyły naturalne korytarze do znacznych rozmiarów, naruszając równowagę górotworu i powodując powstanie zagrożenia częściowym lub nawet całkowitym zawałem części sztucznie poszerzonej. Sytuacja ta dotyczy w szczególności Jaskini Szachownica I oraz Szachownica II. Obserwowane w jaskiniach, bardzo intensywne procesy dezintegracji górotworu, przejawiające się m.in. odpadaniem skał ze stropu i ścian, potęgowane są naturalnymi procesami

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

przemarzania oraz zjawiskami krasowymi. Zagrożeniem dla hibernujących w jaskini nietoperzy jest niekontrolowana penetracja obiektu przez turystów i grotolazów¹⁰.

Jak wynika z dokumentu, podstawowym celem projektu jest zachowanie istotnego miejsca występowania nietoperzy oraz odpowiednich warunków siedliskowych. Warunkiem utrzymania właściwego stanu ochrony dla nietoperzy na terenie przedmiotowego obszaru jest zatrzymanie dezintegracji stropu tego obiektu¹¹.

W celu powstrzymania rozpadu jaskini, prace konserwatorskie będą dążyły do utrzymania i wzmocnienia stropu. Praca odbywać się będzie w dwóch, połączonych ze sobą, etapach:

- Etap I - tymczasowe wzmocnienie stropu
- Etap II - fizyczne wzmocnienie stropu

Oczekiwanyimi rezultatami będą:

- zabezpieczenie w sposób stały stropów sal Jaskini Szachownica,
- zabezpieczenie na stałe fragmentów stropu i ociosów jaskiniowych,
- zachowanie liczby i kubatury pomieszczeń wykorzystywanych przez nietoperze,
- utrzymanie w obecnym kształcie miejsc wlotu nietoperzy do jaskini,
- zapewnienie właściwego stanu wentylacji jaskini¹².

W części B zawarto również ogólne informacje na temat Obszaru Natura 2000 oraz nietoperzy, które zimują w jaskini - wraz z ich podziałem, a także szczegółowym opisem. Ponadto umieszczono lokalizacje miejsc hibernacji nietoperzy, planowane miejsca

¹⁰ <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=203> , 6.04.2015 r.

¹¹ <http://www.lifeszachownica.pl/strona-40-cele.html> , 6.04.2015 r.

¹² <http://www.lifeszachownica.pl/strona-40-cele.html> , 6.04.2015 r.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

lokalizacji infrastruktury w ramach działania C.1, lokalizacje miejsc wylotu nietoperzy, a także plany: Jaskini Szachownica i Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000). Obszernie uzasadniono również istotność projektu oraz wpływ zabezpieczenia jaskini dla przebywających w niej zwierząt. Opisano także dotychczasowe działania podejmowane na obszarze projektu.

Niewątpliwą wartością dodaną projektu jest zachowanie i polepszenie populacji nietoperzy zagrożonych wyginięciem w Europie. Ponadto nastąpi zachowanie oraz poprawa bioróżnorodności siedlisk tych ssaków na terenie Unii Europejskiej. Istotne jest przy tym propagowanie ochrony nietoperzy oraz obszarów Natura 2000, co przyczyni się do zwiększenia świadomości ekologicznej społeczeństwa. Przewiduje się również wzrost wiedzy na temat tej grupy zwierząt oraz zrozumienie dla potrzeby ich ochrony. Niemniej ważnym aspektem opisywanego projektu jest wymiana doświadczeń w zakresie metod prowadzenia ochrony gatunków na obszarach objętych ochroną prawną. Wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami realizującymi projekty z dziedziny ochrony przyrody to szczególnie ważny aspekt podczas wdrażania i zarządzania Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000.

Do efektów społeczno – ekonomicznych niewątpliwie zaliczyć można przedstawienie społeczeństwu rozwiązań, które w dziedzinie ochrony przyrody były wcześniej stosowane z sukcesem. Głównym działaniem zaplanowanym w ramach projektu jest wykorzystanie metod i technologii górniczych. Według informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie, w wyniku realizacji projektu nie przewiduje się znaczącego wpływu na gospodarkę. Nastąpi natomiast promocja specjalistycznych firm wykonujących podobne zadania, a w rezultacie wzrośnie świadomość ekologiczna społeczeństwa. Ponadto nastąpi powstrzymanie utraty bioróżnorodności na terenie przedmiotowego obszaru Natura 2000 oraz wzmocnienie stanu zasobów naturalnych.

Część B zawiera także obszerny opis dobrych praktyk charakteryzujących projekt – odnoszą się one przede wszystkim do technologii oraz metod wykorzystywanych

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

w dziedzinie ochrony nietoperzy. Technologia zaproponowana w projekcie nie skutkuje przekształceniem struktury komór jaskini, jej ścian i stropów, zachowane zostaną miejsca przebywania nietoperzy (szczeliny powierzchniowe), utrzymywane będą obecne warunki mikroklimatyczne (temperatura i wilgotność) determinujące skład gatunkowy i liczebność. Niezbędne prace wewnątrz jaskini zostały zaplanowane z uwzględnieniem biologii nietoperzy i mają być prowadzone w okresie, kiedy obiekt przez te zwierzęta nie jest wykorzystywany. Załączono również wyniki monitoringu nietoperzy w Jaskini Głębokiej w latach 2007 – 2011.

Wymieniono także główne czynniki ryzyka związane z projektem (wraz z prawdopodobieństwem wystąpienia oraz oddziaływaniem na projekt):

- Destrukcja stropu Jaskini Szachownica w czasie właściwych prac zabezpieczających,
- Wystąpienie negatywnego oddziaływania prac na populacje nietoperzy występujące w jaskini,
- Trudności w wyłonieniu wykonawcy właściwych prac zabezpieczających,
- Wzrost kosztów inwestycji,
- Przewidywane przerwy w realizacji poszczególnych etapów zadania,
- Oddziaływanie prac zabezpieczających na cenne elementy środowiska przyrodniczego.

Ponadto po zakończeniu projektu przewidywana jest kontynuacja (w okresie 5 lat) następujących działań:

- monitoring stanu górotworu – corocznie 2 razy wiosną i przy okazji monitoringu nietoperzy; w przypadku stwierdzenia negatywnych zmian, częstość monitorowania zostanie zwiększona stosownie do potrzeb,
- monitoring populacji nietoperzy w Jaskini Szachownica - corocznie w okresie hibernacji,

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

- monitoring stanu siedlisk muraw (6210) oraz buczyn (9110) - corocznie w okresie wegetacyjnym,
- przez 5 lat po zakończeniu finansowania przez Life+ utrzymana będzie strona internetowa projektu.

Część C: szczegółowy opis proponowanych działań

Kolejna część wniosku zawiera listę wszystkich działań, realizowanych podczas projektu (wraz z ich charakterystyką). Z informacji zawartych w dokumencie wynika, że będą to:

1. Działania przygotowawcze, opracowanie planów działania
 - 1.1. Sporządzenie dokumentacji technicznej wykonania zadania
 - 1.2. Uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji projektu
2. Działania związane z ochroną
 - 2.1. Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica
3. Monitorowanie wpływu działań w ramach projektu
 - 3.1. Monitoring wpływu działań w ramach projektu
 - 3.2. Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także przywrócenie funkcji ekosystemu
4. Poszerzenie świadomości społeczeństwa oraz rozpowszechnianie wyników
 - 4.1. Wykonanie strony internetowej projektu
 - 4.2. Wykonanie tablic informacyjnych i pamiątkowych
 - 4.3. Wykonanie sprawozdania w języku niespecjalistycznym
 - 4.4. Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy
5. Ogólne zarządzanie projektem i monitorowanie postępów w realizacji projektu
 - 5.1. Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań
 - 5.2. Audyt
 - 5.3. Tworzenie sieci z innymi projektami LIFE lub z innymi projektami
 - 5.4. Plan komunikacji po zakończeniu realizacji projektu w ramach LIFE+
 - 5.5. Plan ochrony po zakończeniu realizacji projektu LIFE+

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Część F: informacje finansowe

Ostatnia część wniosku odnosi się do kwestii finansowych. Przedstawiono w niej spis działań przeprowadzanych w ramach projektu wraz z kwotami potrzebnymi do ich realizacji.

Harmonogram projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012¹³

Harmonogram projektu został zawarty w części C (szczegółowy opis proponowanych działań) wniosku o dofinansowanie projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012. Wynika z niego, że realizacja projektu powinna rozpocząć się w I kwartale 2014 roku, a zakończyć w II 2017 roku. Wiele działań zaplanowanych jest jednocześnie, co pozwala na efektywniejsze wykorzystanie czasu. Przez prawie cały okres realizacji projektu zaplanowano kampanię promocyjną oraz informacyjną dotyczącą ochrony nietoperzy, podobnie jak koordynację realizowanych działań. W 2014 roku przewidziano sporządzenie dokumentacji technicznej wykonania zadania, uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji projektu, wykonanie strony internetowej, a także audyt oraz tworzenie sieci z innymi projektami LIFE. Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica zaplanowane zostało natomiast w okresie od II kwartału 2015 roku do IV 2016. Jednocześnie (od I kwartału 2015 do II 2017) następuje monitoring wpływu działań w ramach projektu. W zbliżonym okresie (od I kwartału 2015 do IV 2016) dokonywana jest ocena wpływu społeczno – gospodarczego planowanych działań na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także przywrócenie funkcji ekosystemu. W końcowych etapach realizacji projektu – od III kwartału do IV 2016 – uwzględnione jest również stworzenie planu komunikacji oraz ochrony po zakończeniu realizacji projektu w ramach LIFE+.

¹³Harmonogram projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012, s 80

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Strategia Rozwoju Gminy Lipie na lata 2012 – 2020¹⁴

Strategia Rozwoju Gminy Lipie stanowi podstawę do prowadzenia przez władze samorządowe długookresowej polityki rozwoju. Dokument przedstawia sposób alokacji zidentyfikowanych zasobów gminy przy określonych warunkach zewnętrznych. Określa priorytetowe obszary działań oraz zestawy celów i zadań koniecznych do realizacji zrównoważonego rozwoju. Strategia została zanalizowana pod kątem działań dotyczących ochrony środowiska.

W diagnozie strategicznej Gminy Lipie umieszczona została wzmianka o występowaniu na tych terenach cennych gatunków nietoperzy (m.in. gacek brunatny, mroczek późny; nocek: Bechsteina, Brandta, Netterera, duży, rudy, wąsatek, łydkowłosy – pod ochroną). Ponadto wśród różnorodnych form ochrony przyrody, jako jeden z najistotniejszych wymieniony został Rezerwat Geologiczny „Szachownica” (obok niego również Załęczański Park Krajobrazowy, Rezerwat leśny „Stawiska” oraz Rezerwat ścisły „Bukowa Góra”). Istotność Szachownicy wiąże się z faktem, że jest ona drugim w Polsce, pod względem liczebności, zimowym miejscem hibernacji dziesięciu gatunków nietoperzy. Umieszczono również wzmiankę o tym, że w 2007 roku rezerwat został uznany za Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000.

Jednocześnie wśród zasobów turystycznych gminy wskazano m.in. na:

- urozmaicony krajobraz (wzgórza, skałki, jaskinie itd.),
- objęte ochroną obszary cenne przyrodniczo (rezerваты przyrody, Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura 2000).

¹⁴<http://www.lipie.pl/images/stories/Aktual/Strategia%20Rozwoju%20Gminy%20Lipie%20na%20lata%202012-2020.pdf>, 6.04.2015 r.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

W drugiej części dokumentu, pośród mocnych stron Gminy, również wymienione są atrakcyjne walory przyrodnicze oraz krajoznawcze, a także dobry stan środowiska naturalnego. Ponadto w obszarze strategicznym III - atrakcyjność turystyczna - jeden z celów operacyjnych zakłada: działania skierowane na zachowanie dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego (wśród nich wymienione jest również utrzymanie istniejących form ochrony przyrody). Dokument nie przewiduje zatem innych działań, poza utrzymaniem stanu obecnego form przyrody objętych ochroną.

Podsumowanie

Podsumowując, poza głównym celem projektu, jakim jest zachowanie istotnego miejsca występowania nietoperzy oraz odpowiednich warunków siedliskowych, warto zwrócić uwagę również na wartości dodane. Istotne jest polepszenie populacji nietoperzy zagrożonych wyginięciem w Europie, jak również zwrócenie uwagi na lokalne efekty oddziaływania projektu. Do nich zaliczyć można: zwiększenia świadomości ekologicznej społeczeństwa, wzrost wiedzy na temat nietoperzy oraz zrozumienie dla potrzeby ich ochrony. Ponadto wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami realizującymi projekty z dziedziny ochrony przyrody to szczególnie ważny aspekt w wdrażaniu i zarządzaniu Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000. Warto zwrócić uwagę również na promowanie rozwiązań, które w dziedzinie ochrony przyrody były wcześniej stosowane z sukcesem. Wiąże się to również z promocją specjalistycznych firm wykonujących podobne zadania. Aspekt ochrony środowiska oraz dostrzeganie obszarów cennych przyrodniczo, jako waloru regionu, wpisane są także w Strategię Rozwoju Gminy Lipie na lata 2012 – 2020. Dlatego jeden z celów operacyjnych zakłada działania skierowane na zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, historycznego oraz kulturowego.

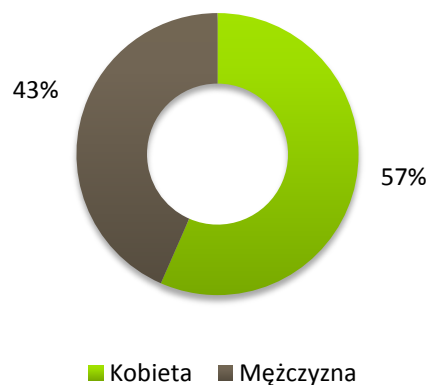
„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

2.2. Analiza wywiadów PAPI

2.2.1. Charakterystyka wszystkich respondentów

W analizowanej zbiorowości dominowały kobiety (57% ogółu) (Rysunek 1). W grupie turystów było nieznacznie więcej mężczyzn niż kobiet (odpowiednio 55% i 45%), natomiast odwrotne proporcje wystąpiły w grupie mieszkańców (67% kobiet i 33% mężczyzn). Badani przedsiębiorcy to w 53% przypadków kobiety, natomiast najbardziej zmaskulinizowana była grupa przedstawicieli organizacji pozarządowych (100% mężczyzn) (Rysunek 2).

Rysunek 1 Płeć respondentów

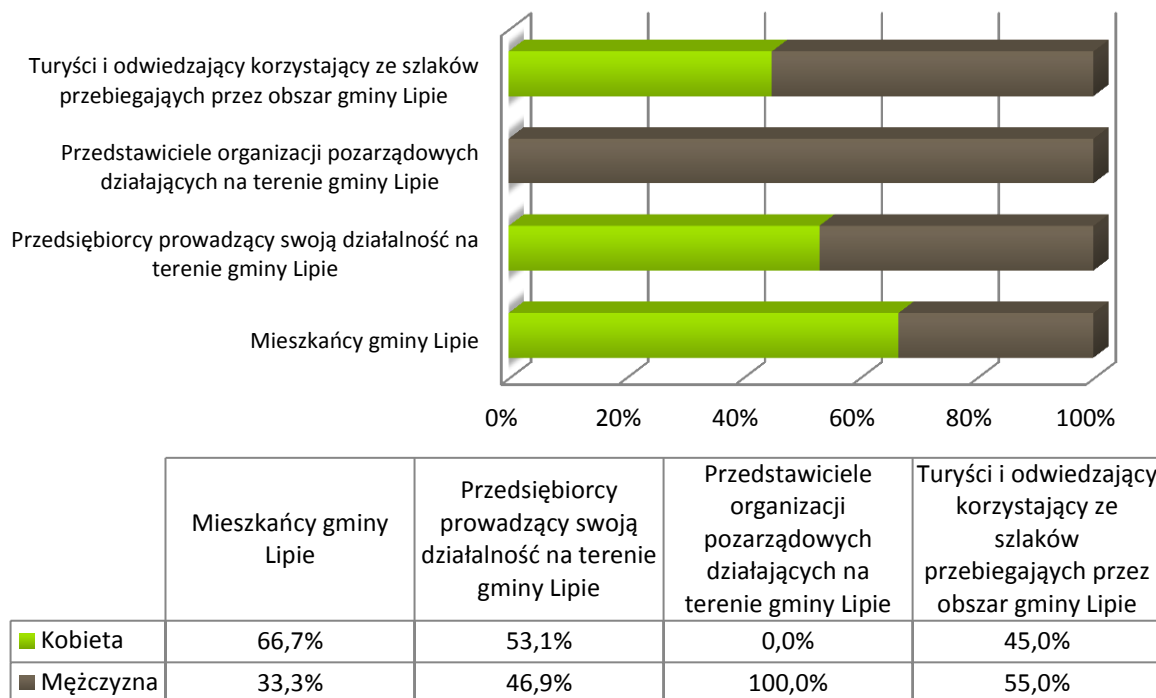

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 2 Płeć respondentów z podziałem na grupy badawcze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

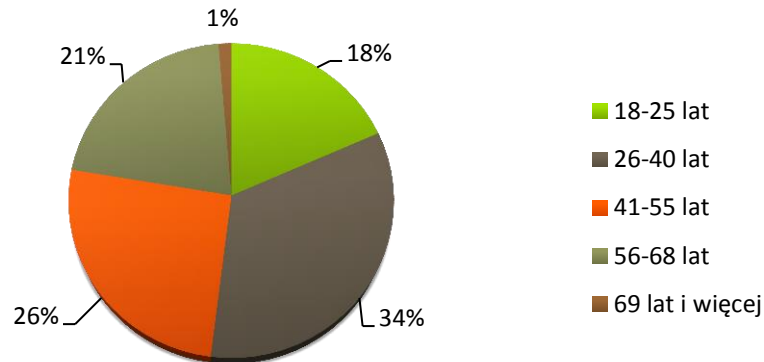
W badaniu wzięli udział reprezentanci wszystkich grup wiekowych. Najczęściej pomiarowi poddawane były osoby z przedziału 26-40 lat (34%), drugą co do wielkości grupą wiekową były osoby w wieku 41-55 lat (26%), natomiast najmniej liczną byli respondenci w wieku 56-68 lat (21%). W badaniu wzięła udział tylko jedna osoba z grupy wiekowej 69 i więcej lat.

Wśród przebadanych turystów licznie przeważali respondenci w wieku 26-40 lat (60%), natomiast co drugim przedstawicielem organizacji pozarządowej była osoba z przedziału wiekowego 41-55 lat (50%). Wśród przedsiębiorców również najwięcej było reprezentantów grupy 41-55 lat (38%), a wśród mieszkańców gminy najliczniej reprezentowany był przedział wiekowy 26-40 lat (31%), następnie 56-68 lat (27%) (Rysunek 4).

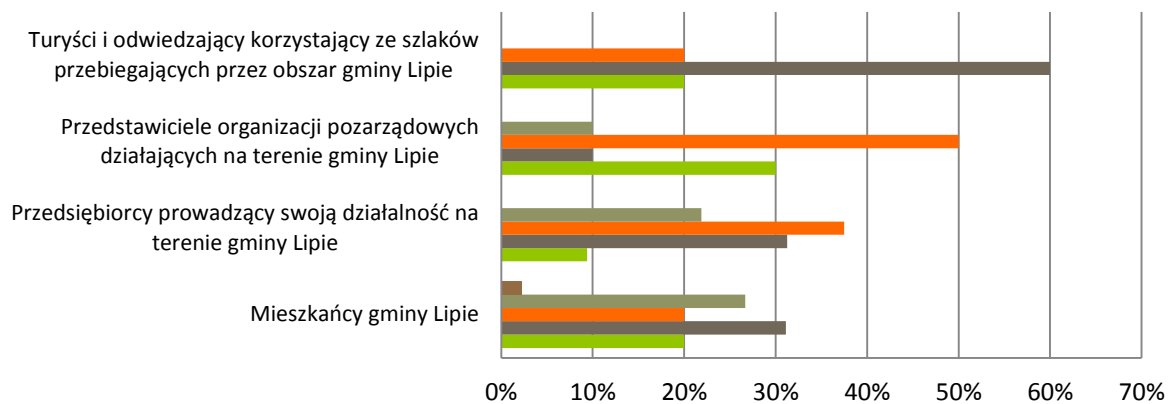
„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 3 Wiek respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Rysunek 4 Wiek respondentów z podziałem na grupy badawcze

	Mieszkańcy gminy Lipie	Przedsiębiorcy prowadzący swoją działalność na terenie gminy Lipie	Przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Lipie	Turyści i odwiedzający korzystający ze szlaków przebiegających przez obszar gminy Lipie
69 i więcej	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%
56-68 lat	26,7%	21,9%	10,0%	0,0%
41-55 lat	20,0%	37,5%	50,0%	20,0%
26-40 lat	31,1%	31,3%	10,0%	60,0%
18-25 lat	20,0%	9,4%	30,0%	20,0%

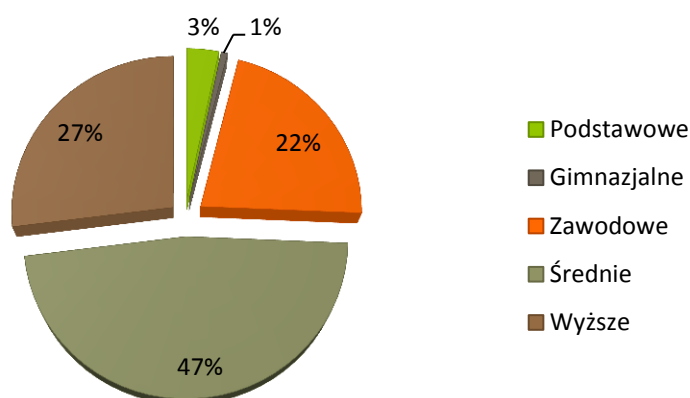
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Prawie co drugi ankietowany miał wykształcenie średnie (47%), a 27% respondentów było absolwentami uczelni wyższych. Osoby z wykształceniem zawodowym stanowiły 22% ogółu badanych (Rysunek 5).

Rysunek 5 Wykształcenie respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

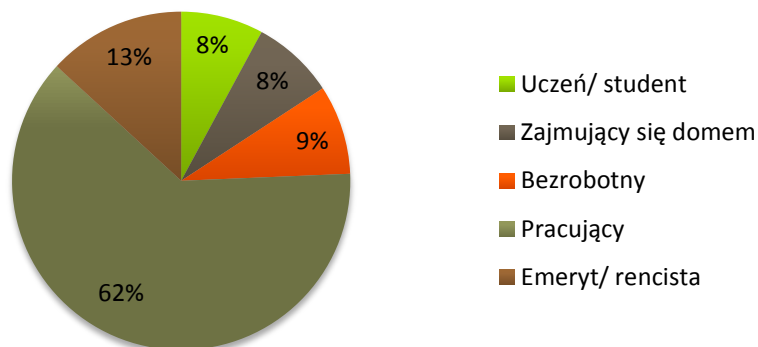
Respondenci badania to w większości osoby pracujące (62%). 13% badanych było emerytem lub rencistą, 9% respondentów była bezrobotna (Rysunek 6).

W przebadanej grupie mieszkańców co drugi respondent był pracujący, a co piąty był emerytem lub rencistą. Jedna dziesiąta była bezrobotna, a 9% badanej populacji stanowili uczniowie i studenci (Rysunek 7).

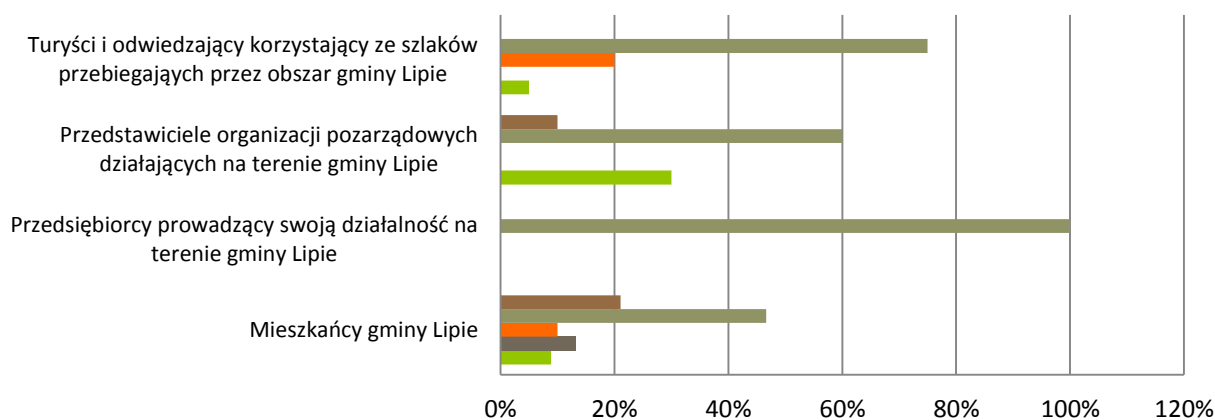
„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 6 Status zawodowy respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Rysunek 7 Status zawodowy respondentów z podziałem na grupy badawcze

	Mieszkańcy gminy Lipie	Przedsiębiorcy prowadzący swoją działalność na terenie gminy Lipie	Przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Lipie	Turyści i odwiedzający korzystający ze szlaków przebiegających przez obszar gminy Lipie
Emeryt\rencista	21,1%	0,0%	10,0%	0,0%
Pracujący	46,7%	100,0%	60,0%	75,0%
Bezrobotny	10,0%	0,0%	0,0%	20,0%
Zajmuję się domem	13,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Uczeń\ student	8,9%	0,0%	30,0%	5,0%

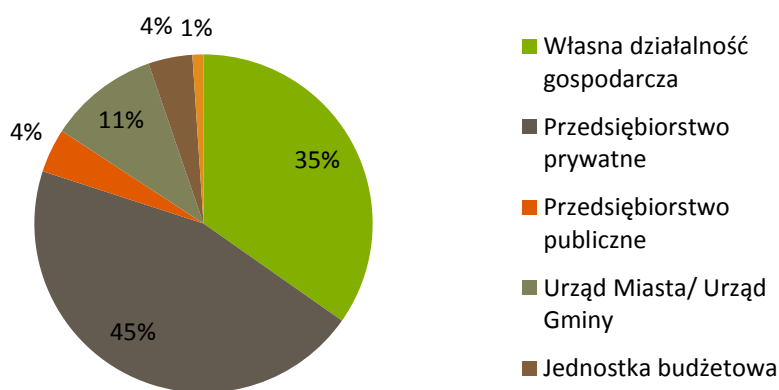
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Prawie połowa spośród aktywnych zawodowo respondentów była zatrudniona w przedsiębiorstwach prywatnych (45%), 35% respondentów prowadziło własną działalność gospodarczą, natomiast 11% było pracownikami Urzędu Gminy lub Urzędu Miasta. W przedsiębiorstwach publicznych i w jednostkach budżetowych pracowało po 4% badanych (Rysunek 8).

Rysunek 8 Miejsce zatrudnienia respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=95)

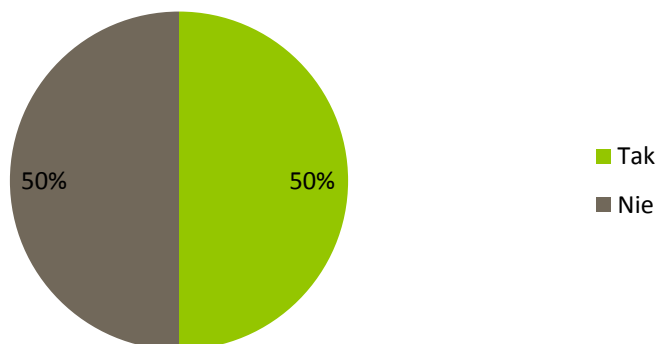
2.2.2. Charakterystyka turystów i odwiedzających

Spośród grupy dwudziestu turystów i odwiedzających, podróżujących na szlakach turystycznych w gminie Lipie, dokładnie połowa zadeklarowała, że podczas pobytu skorzysta z noclegu na terenie gminy (Rysunek 9).

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

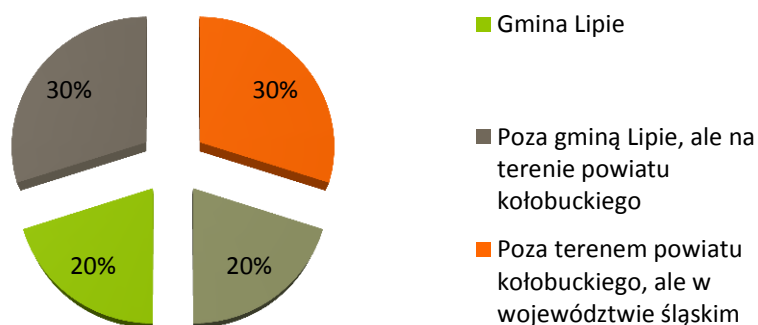
Rysunek 9 Czy Pan/Pani korzysta z noclegu na terenie gminy Lipie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=20)

W grupie turystów i odwiedzających 30% z nich było mieszkańcami województwa śląskiego, ale zamieszkiwało tereny poza powiatem kłobuckim, natomiast 30% badanych zamieszkiwało teren powiatu kłobuckiego, ale poza terenem gminy Lipie. 20% badanych zamieszkiwało teren innego województwa niż śląskie. Co piąty badany był turystą wewnętrznym, który był mieszkańcem gminy Lipie.

Rysunek 10 Pana/i miejsce zamieszkania:

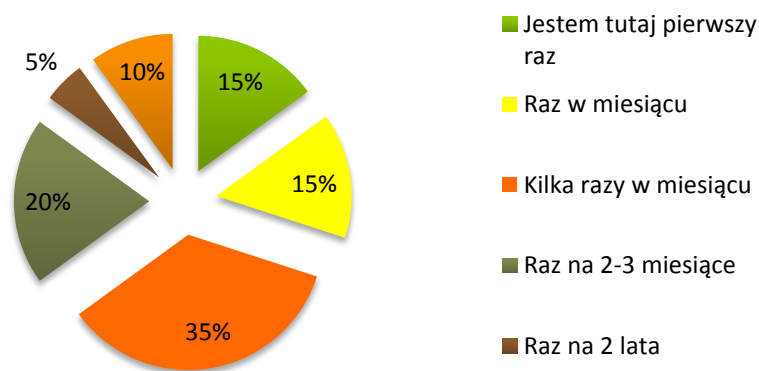
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=20)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

15% respondentów z grupy badawczej turystów i odwiedzających było w gminie Lipie po raz pierwszy, 15% odwiedza ją średnio raz w miesiącu. 35% respondentów przyjeżdża do gminy kilka razy w miesiącu, jedna piąta badanych pojawia się raz na 2-3 miesiące, natomiast 5% badanych bywa tutaj średnio raz na dwa lata (Rysunek 11).

Rysunek 11 Jak często przyjeżdża Pan/Pani do gminy Lipie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=20)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

2.2.3. Opinie badanych na temat projektu LIFE12 NAT/PL/000012

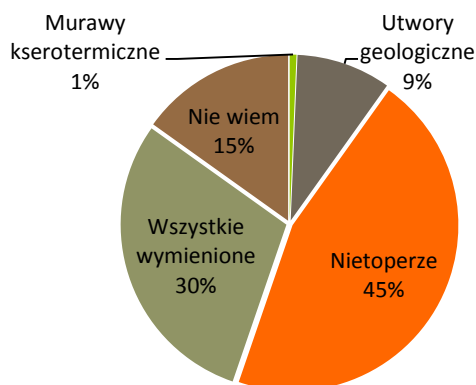
Ankietowani zostali zapytani o to co, ich zdaniem, jest przedmiotem ochrony Obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004. 45% spośród nich udzieliło poprawnej odpowiedzi „nietoperze”, natomiast 30% wybrało nieprawidłową opcję „wszystkie wymienione”, czyli ich zdaniem ochrona obejmuje zarówno murawy kserotermiczne, utwory geologiczne oraz nietoperze. Tak wysoki stopień błędnych odpowiedzi może wynikać z faktu, że Jaskinia Szachownica jest objęta ochroną na dwa sposoby. W 1978r. zalesione wzgórze wapienne „Kamienna Góra” wraz z obiektem jaskiniowym zostało ustanowione, zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, rezerwatem przyrody „Szachownica”. Rezerwat został utworzony w celu zachowania proglacialnej jaskini powstałej w wapieniach górnójurajskich oraz interesującego profilu geologicznego. Natomiast w związku z odsłonięciem podczas eksploatacji kamieniołomu dostępu do korytarzy jaskini nietoperze z upływem lat zaczęły regularnie wykorzystywać jaskinię jako schronienie zimowe, ze względu na to rezerwat Szachownica został włączony do sieci obszarów Natura 2000.¹⁵ Najwyraźniej część respondentów nie traktuje oddzielnie tych dwóch form ochrony, co może być powodem błędnych odpowiedzi (Rysunek 12).

¹⁵ <http://www.lifeszachownica.pl/strona-37-jaskinia.html> , 02.04.2015r.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

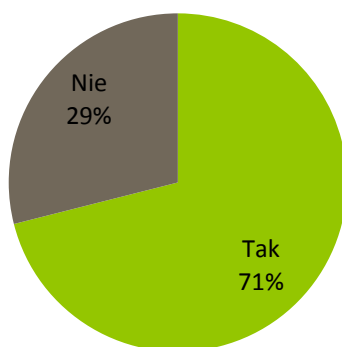
Rysunek 12 Co Pana/i zdaniem jest przedmiotem ochrony Obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Respondenci na pytanie o to, czy kiedykolwiek byli w Jaskini Szachownica, aż w 71% odpowiedzieli „tak”. To bardzo duży odsetek zważywszy na fakt, że wstęp do Jaskini jest zabroniony od 1978 roku. Wysoki odsetek twierdzących odpowiedzi może świadczyć również o tym, że pytanie zostało źle zinterpretowane przez respondentów - odpowiadali oni twierdząco nawet, gdy byli tylko w okolicy Jaskini (Rysunek 10).

Rysunek 13 Czy kiedykolwiek był/a Pan/Pani w Jaskini Szachownica?

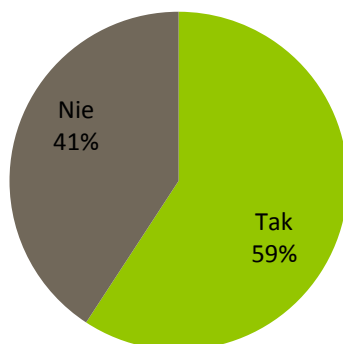
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

41% badanych nie zdawało sobie sprawy, że obecność ludzi w Jaskini może wpłynąć niekorzystnie na hibernujące w niej nietoperze. Co drugi z pozostałych 59% respondentów świadomy, że obecność ludzi w jaskini może mieć negatywny wpływ na nietoperze, deklaruwał, że zdobył taką wiedzę w szkole. Pozostała część badanych odpowiadała, że wie o tym z książek, prasy, filmów przyrodniczych, oraz źródeł internetowych (Rysunek 14).

Rysunek 14 Czy wiedział Pan/i, że obecność ludzi w Jaskini może wpłynąć niekorzystnie na nietoperze ?

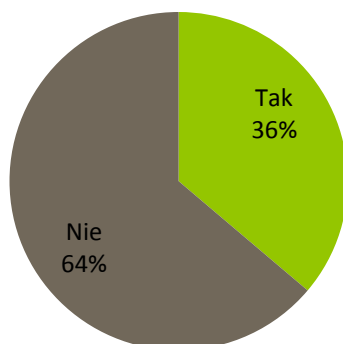
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

64% ankietowanych nigdy nie słyszało o projekcie obejmującym Jaskinię Szachownica, zaś pozostałe 36% respondentów w większości potrafiło wskazać, co jest jego przedmiotem. Respondenci wymieniali, że celem projektu jest ochrona nietoperzy, ponadto poprawnie identyfikowali przedmiotowy projekt z zabezpieczeniem stropu jaskini oraz instalacją tablic ostrzegawczych, o zakazie wstępu do Jaskini.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

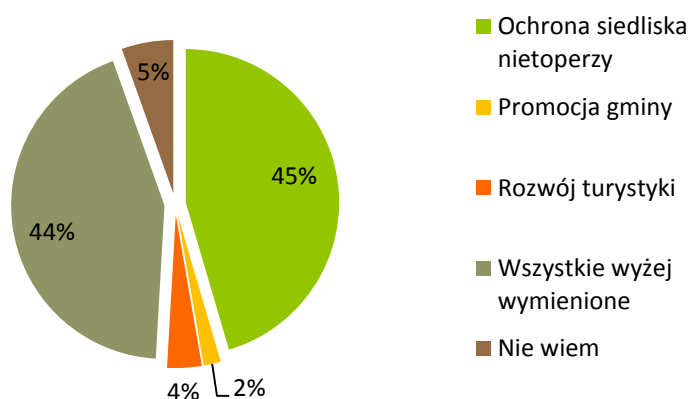
Rysunek 15 Czy słyssał/a Pan/i o projekcie „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Ochrony Natura 2000 Szachownica”, który obejmuje Jaskinię Szachownica?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

45% badanych prawidłowo wskazało, że celem projektu jest ochrona siedliska nietoperzy, natomiast 44% było zdania, że celem działań jest zarówno ochrona siedliska nietoperzy, jak również promocja gminy oraz rozwój turystyki - co nie jest prawidłową odpowiedzią, ponieważ przedmiotowy projekt nie ingeruje w sprawy promocji gminy, ani rozwój turystyki (Rysunek 16).

Rysunek 16 Co jest celem projektu „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Szachownica”?

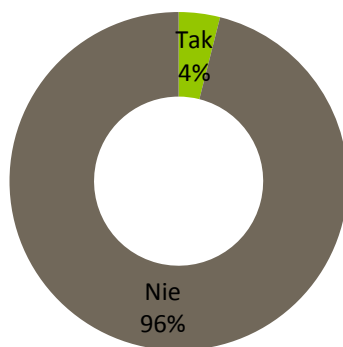
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=55)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Sześć spośród stu pięćdziesięciu dwóch przebadanych osób uczestniczyło w spotkaniu dotyczącym ochrony nietoperzy. Było to informacyjno-konsultacyjne spotkanie, które odbyło się w Gminnym Ośrodku Kultury w Lipiu (Rysunek 14).

Rysunek 17 Czy uczestniczył/a Pan/i w spotkaniach informacyjnych dotyczących ochrony nietoperzy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Respondenci mieli za zadanie ocenić informacje związane z Jaskinią Szachownica jakie dotarły do nich poprzez środki masowego przekazu. Badani najczęściej spotykali się z artykułami prasowymi, najrzadziej zaś mieli styczność z informacjami na portalach społecznościowych.

Prasa, w której ankietowani znaleźli informacje na temat Jaskini Szachownica to: gminny biuletyn, Gazeta Kłobucka, Nowiny Kłobuckie, Dziennik Zachodni, gazeta gminna oraz „Przyroda Górnego Śląska”. 86% badanych oceniło te materiały pozytywnie (28% „zdecydowanie dobrze”, 58% „raczej dobrze”). Reszta (13%) oceniła je jako „ani dobre ani złe”. Nikt z ankietowanych nie ocenił negatywnie żadnych informacji na temat Jaskini Szachownica dostarczonych poprzez środki masowego przekazu.

Strony internetowe wskazywane przez respondentów to przede wszystkim oficjalna strona internetowa gminy Lipie (<http://www.lipie.pl/>). Pojawiło się również po jednym

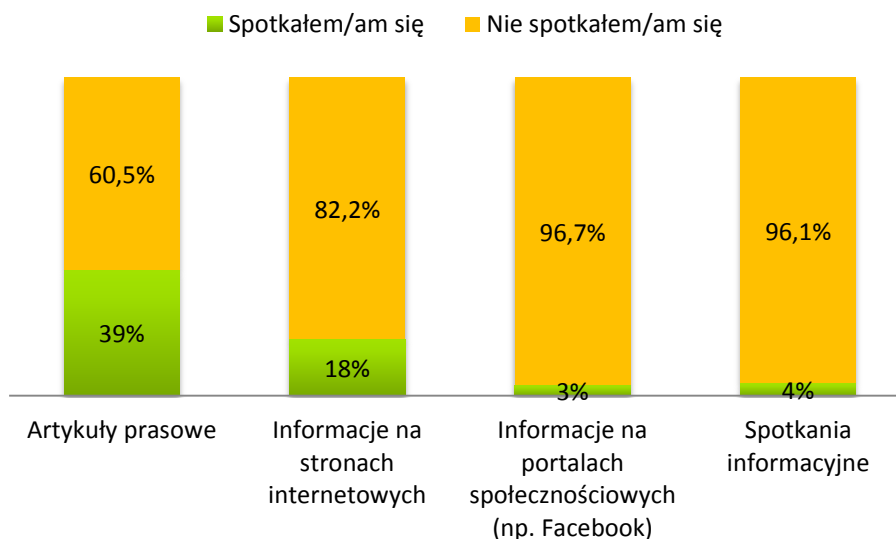
„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

wskazaniu na oficjalną stronę Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach (<http://katowice.rdos.gov.pl/>) oraz oficjalną stronę Projektu Life Szachownica (<http://www.lifeszachownica.pl/>). Informacje odnalezione w Internecie zostały ocenione pozytywnie przez 89% opiniodawców (22% „zdecydowanie dobrze”, 67% „raczej dobrze”).

Portalem społecznościowym wymienionym przez respondentów był Facebook (5 wskazań), treści tam zawarte zostały ocenione pozytywnie przez 60% ankietowanych (20% „zdecydowanie dobrze”, 40% „raczej dobrze”).

Spotkania informacyjne w 67% zostały ocenione zdecydowanie pozytywnie (Rysunek 19).

Rysunek 18 Czy spotkał/a się Pan/i z informacjami w prasie, telewizji lub Internecie na temat Jaskini Szachownica?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 19 Czy spotkał/a się Pan/i z informacjami w prasie, telewizji lub Internecie na temat Jaskini Szachownica, jeżeli tak to jak Pan/i je ocenia?

Artykuły prasowe

Informacje na stronach internetowych

Informacje na portalach społecznościowych (np. Facebook)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Spotkania informacyjne

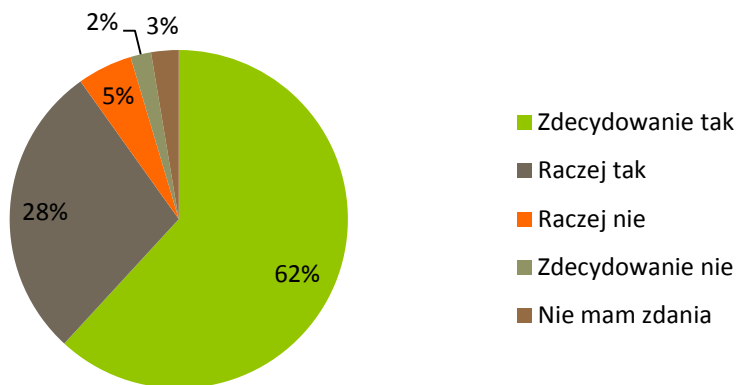
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

90% opiniodawców uważa, że wykonanie prac zabezpieczających strop jaskini przed zawaleniem jest potrzebne (62% „zdecydowanie tak”, 28% „raczej tak”), innego zdania jest tylko 7%, natomiast 3% nie wypowiedziało swojej opinii na ten temat (Rysunek 20). Padły różne odpowiedzi dotyczące tego, dlaczego warto wykonać zaplanowane prace. Respondenci uważają, że warto zachować obiekt dla przyszłych pokoleń, pojawiły się również odpowiedzi takie jak: „ze względów bezpieczeństwa”, „dla zabezpieczenia siedliska nietoperzy”, „jeśli się zniszczy nie będziemy w stanie tego odtworzyć”, niestety padło także wiele stwierdzeń typu: „dla bezpieczeństwa zwiedzających”, co oznacza, iż wysoki odsetek ankietowanych jest błędnie przekonany, że dzięki stworzonym umocnieniom Jaskinia Szachownica zostanie udostępniona dla zwiedzających. Zakaz wstępu do Jaskini zostanie utrzymany w celu niedopuszczenia do działań mających na celu niepokojenie nietoperzy oraz w trosce o bezpieczeństwo ludzi.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

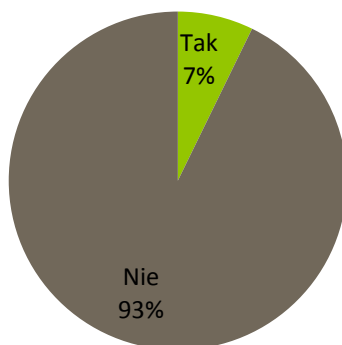
Rysunek 20 Czy Pana zdaniem wykonanie prac zabezpieczających strop Jaskini Szachownica przed zawaleniem jest potrzebne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Spośród ankietowanych tylko 7% wykazało zainteresowanie tematyką nietoperzy (Rysunek 21).

Rysunek 21 Czy interesuje się Pan/i tematyką nietoperzy?

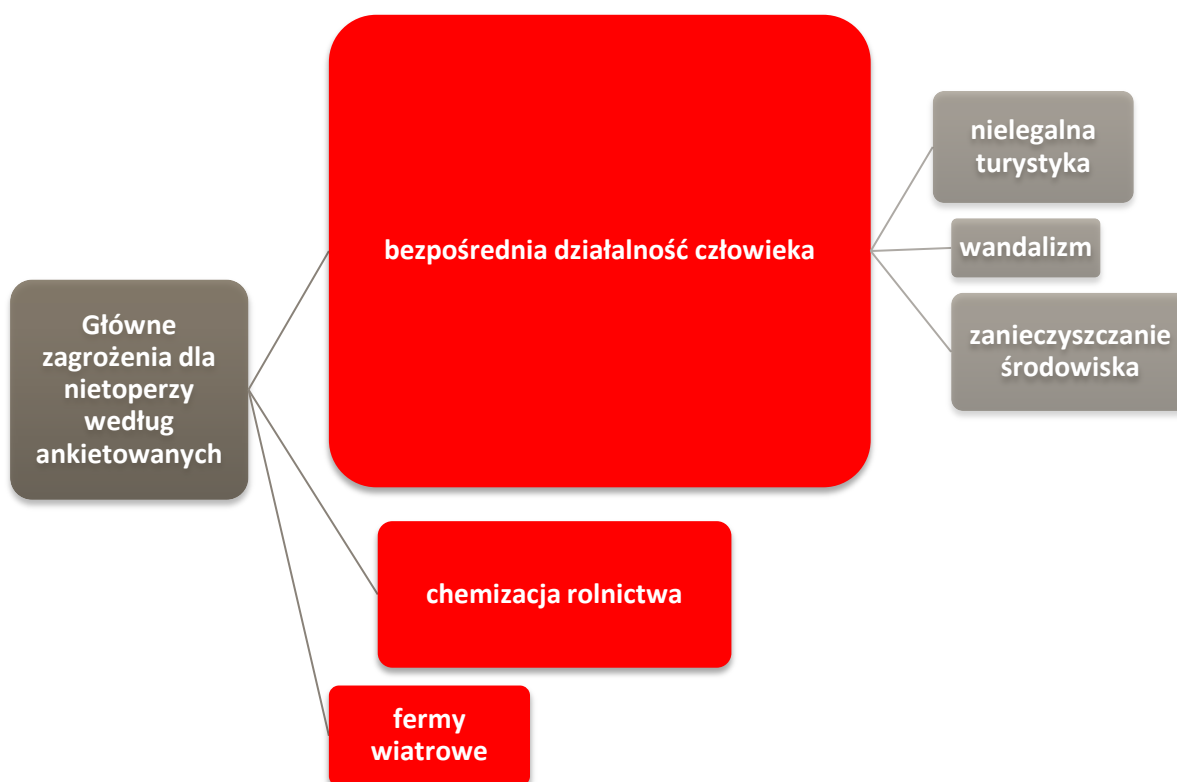
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Respondenci poproszeni o podanie jakie występują zagrożenia dla nietoperzy wymieniali przede wszystkim czynniki związane z bezpośrednią działalnością człowieka, tj. niszczenie siedlisk, nielegalna turystyka, wandalizm. Część ankietowanych wskazała, że niebezpieczeństwo dla nietoperzy stanowi chemizacja rolnictwa, inni opiniodawcy wśród zagrożeń dla nietoperzy na pierwszym miejscu wymieniali farmy wiatrowe (Rysunek 22).

Rysunek 22. Jakie są według Pana/i zagrożenia dla nietoperzy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

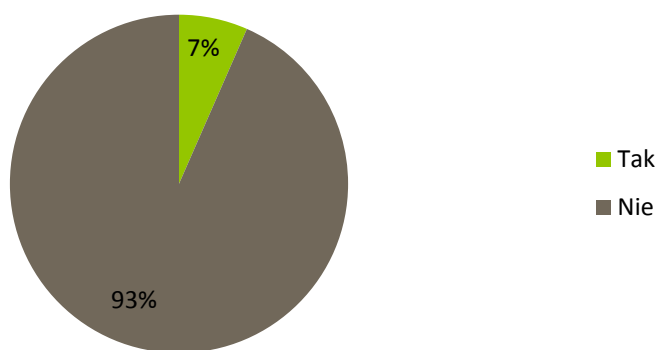
Znaczna większość, czyli 93%, ankietowanych nie ma wiedzy na temat sposobu ochrony nietoperzy. Pozostała część badanej populacji poproszona o wskazanie znanych sposobów ochrony nietoperzy wymieniła m.in.: „Nie wchodzić do jaskini, nie

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

przeszkadzać w hibernacji”, „nie niszczyć siedlisk, nie przeszkadzać”, „nie wybudzać ich”.

Rysunek 23 Czy posiada Pan/i wiedzę o sposobie ochrony nietoperzy?

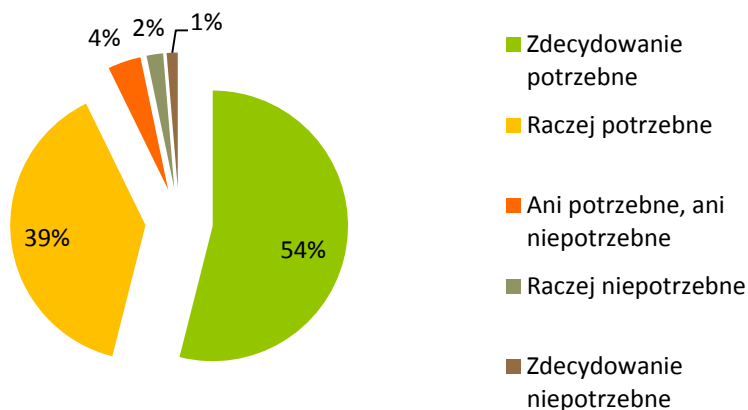
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Aż 93% respondentów jest zdania, że kampanie promocyjne związane z ochroną przyrody są potrzebne (54% odpowiedzi „zdecydowanie potrzebne”, 39% „raczej potrzebne”). Badani argumentują swój wybór tym, że warto, aby ludzie dowiedzieli się o sposobach dbania o środowisko, zwłaszcza Ci, którzy nie mieli okazji przyswoić takiej wiedzy w szkole. Ponadto respondenci zwracają uwagę, że dzięki promowaniu różnych sposobów ochrony przyrody jest szansa, że ludzie przestaną śmiecić w lasach oraz zaczną być bardziej świadomi tego, jak ich zachowanie wpływa na środowisko (Rysunek 24).

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

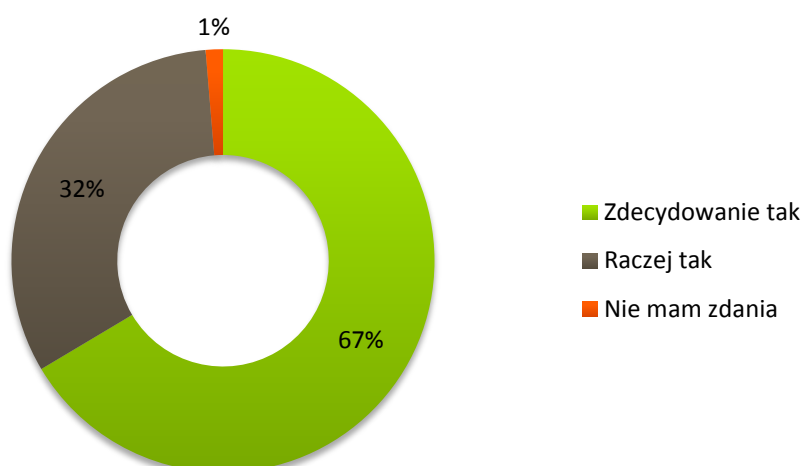
Rysunek 24 Proszę o Pana/i ocenę kampanii promocyjnych związanych z ochroną przyrody. Są one:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

99% respondentów zgadza się z tym, że miejsca bytowania zagrożonych zwierząt powinny zostać objęte ochroną. Respondenci są świadomi, że taka ochrona pozwala przetrwać zwierzętom w ich naturalnym środowisku (Rysunek 25).

Rysunek 25 Czy Pana/i zdaniem miejsca bytowania zagrożonych zwierząt powinny być objęte ochroną?

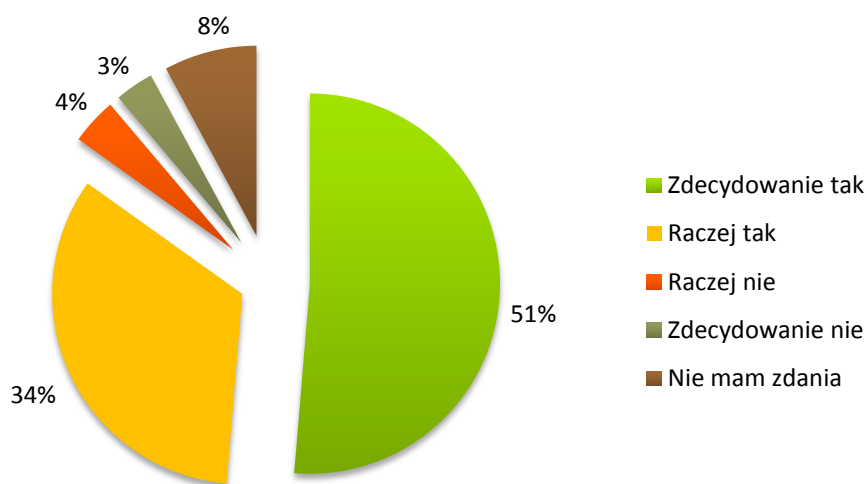
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

85% badanej populacji jest zdania, iż należy chronić zimowiska nietoperzy. Respondenci mają świadomość, że przetrwanie tych ssaków jest uwarunkowane zachowaniem im bezpiecznego miejsca do hibernacji. Badani argumentują swoją wypowiedź tym, że nietoperze są cenne dla człowieka, między innymi ze względu na to, iż żywią się owadami (Rysunek 26).

Rysunek 26 Czy Pana/i zdaniem należy chronić zimowiska nietoperzy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

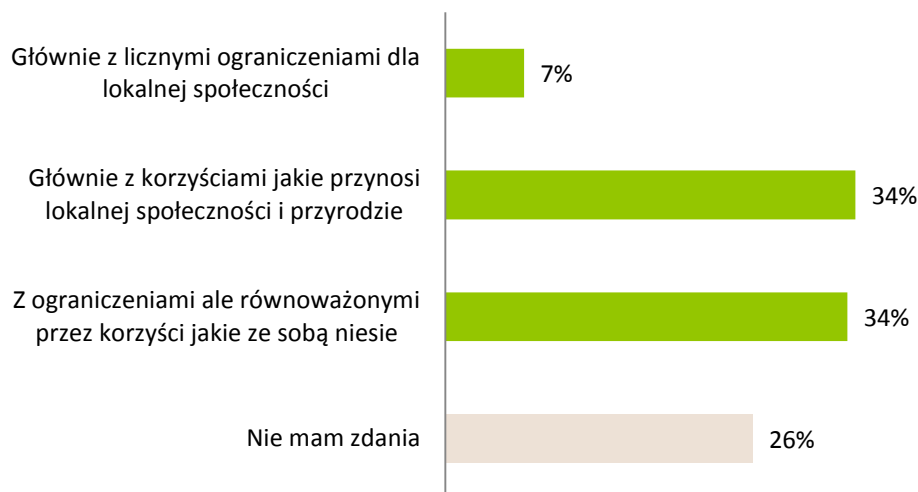
Zbadano jakie lokalna społeczność ma skojarzenia z obecnością sieci Natura 2000 na terenie gminy Lipie. Badanie wykazało, że 35% badanych kojarzy obecność Natury 2000 na terenie ich gminy głównie z korzyściami jakie przynosi ona lokalnej społeczności i przyrodzie. Badani argumentują swoją wypowiedź tym, że zadbane przyroda przyczynia się do podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy.

34% identyfikuje obecność sieci Natura 2000 na terenie swojej gminy z ograniczeniami, ale zrównoważonymi przez korzyści jakie ze sobą niesie. Ograniczenia kojarzone są z zakazami, m.in. w dostępie do jaskini (Rysunek 27).

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 27 Z czym kojarzy się Panu/i obecność sieci Natura 2000 na terenie gminy Lipie?

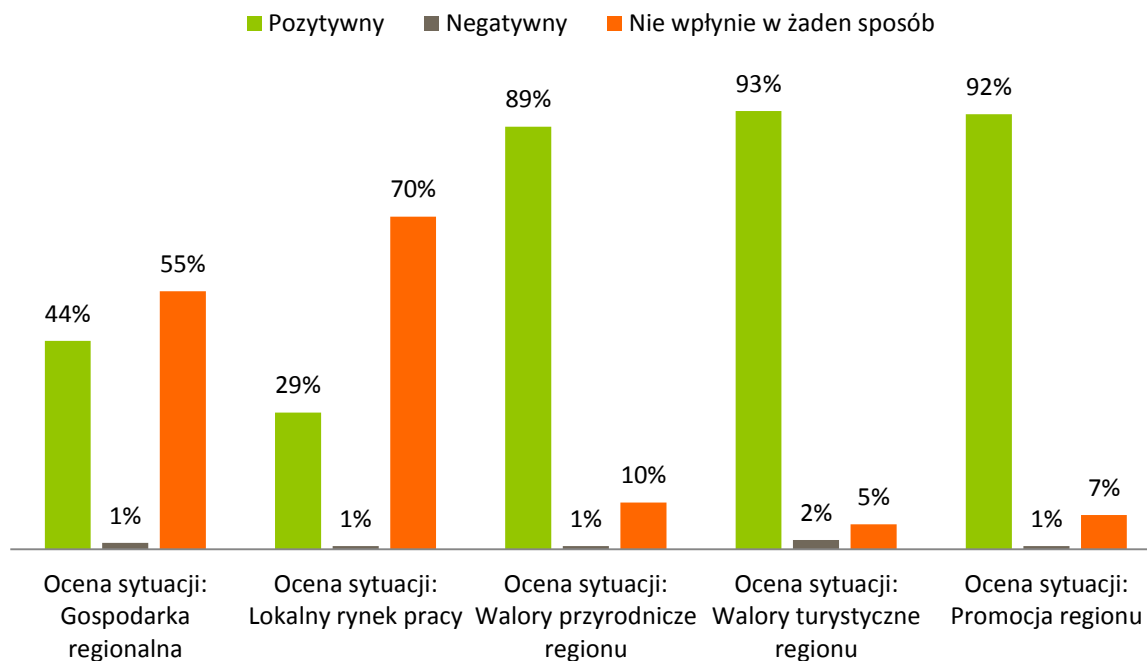
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Ankietowani zostali poproszeni o ocenę w jaki sposób przedmiotowy projekt wpływa na poszczególne aspekty dotyczące Gminy Lipie tj. regionalna gospodarka, czy regionalny rynek pracy. Respondenci byli zdania, że projekt wpłynie pozytywnie na trzy z wymienionych dziedzin, tzn. na walory turystyczne regionu (93% odpowiedzi „pozytywny”) i promocję regionu (92% odpowiedzi „pozytywny”) oraz na walory przyrodnicze regionu (89% odpowiedzi „pozytywny”). Ponad połowa ankietowanych (55%) jest zdania, że przedmiotowy projekt nie będzie miał żadnego wpływu na lokalną gospodarkę, a 70% uważa, że nie będzie on w żaden sposób oddziaływał na lokalny rynek pracy (Rysunek 28).

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 28 Proszę ocenić wpływ projektu pn. „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Ochrony Natura 2000 Szachownica” na sytuację w regionie.

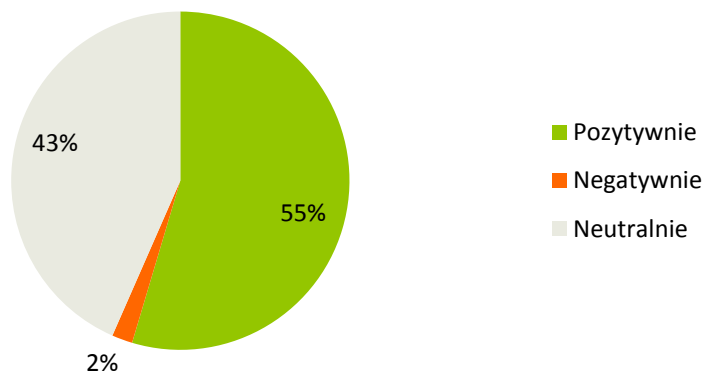
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Ponad połowa respondentów (55%) postrzega sieć Natura 2000 pozytywnie, badani doceniają m.in. to, że dzięki niej chroniona jest bioróżnorodność, a cenne przyrodniczo tereny zostaną utrzymane dla przyszłych pokoleń. Respondenci doceniają, że Natura 2000 blokuje realizację szkodliwych dla środowiska inwestycji podając za przykład szczęśliwie rozwiązana sprawa Doliny Rospudy. 43% powstrzymało się od oceniania sieci Natura 2000 argumentując to brakiem wiedzy na jej temat. 2% opiniodawców ocenia sieć negatywnie, ponieważ blokowanie inwestycji zagrażających środowisku jest według nich równoznaczne z blokowaniem rozwoju gospodarczego kraju.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 29 Jak Pan/i postrzega sieć Natura 2000?

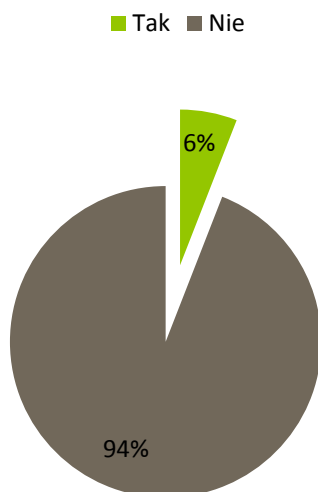
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Znaczna większość respondentów (94%) nie zauważyła, żeby Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska informowała o planach bądź o realizacji swoich działań. Pozostałe 6% dostrzegło związek RDOŚ Katowice z przedmiotowym projektem, były to w większości te same osoby, które uczestniczyły w spotkaniu organizacyjnym w Gminnym Ośrodku Kultury w Lipiu (Rysunek 30). Ankietowani czerpią informacje na temat działań Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska ze strony internetowej <http://katowice.rdos.gov.pl/>, z biuletynów, z zaproszenia od Urzędu Gminy Lipie, ze spotkania informacyjnego, a także z informacji przekazywanych od znajomych.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 30 Czy regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach informuje o planach bądź realizacji swoich działań?

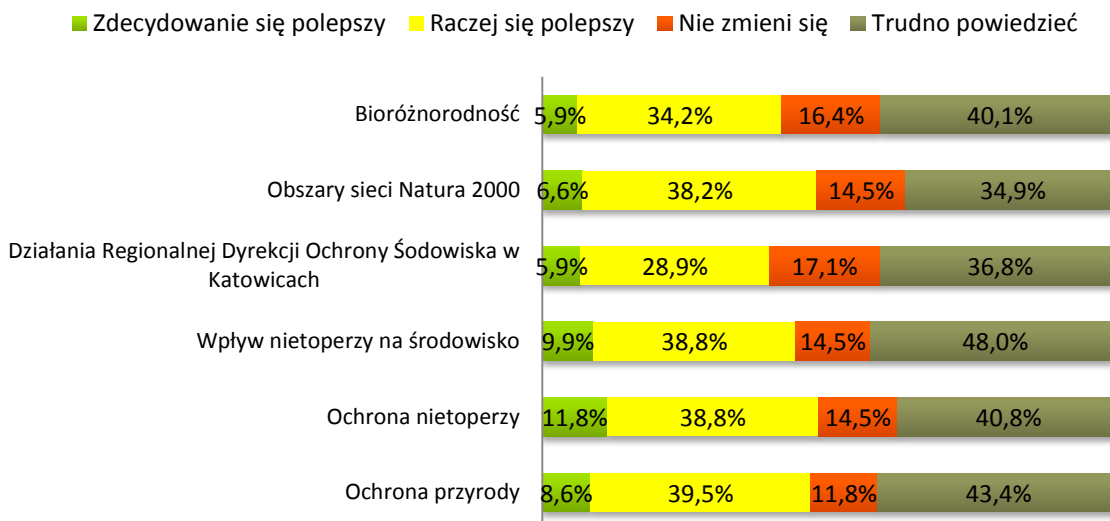
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Zdaniem respondentów realizacja projektu dotyczącego Jaskini Szachownica poszerzy ich wiedzę na tematy związane z ochroną przyrody i środowiskiem. Badani ocenili, że dzięki projektowi polepszy się ich wiedza związana z ochroną nietoperzy (12% „zdecydowanie się polepszy”, 39% „raczej się polepszy”), ochroną przyrody (9% „zdecydowanie się polepszy”, 40% „raczej się polepszy”), wpływem nietoperzy na środowisko (10% „zdecydowanie się polepszy”, 39% „raczej się polepszy”). Ponadto 45% badanych oceniło, że dzięki projektowi dowiedzą się więcej na temat obszarów Natura 2000.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 31 Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na Pana/i wiedzę nt. poszczególnych obszarów tematycznych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CATI (n=152)

Badani zostali poproszeni o przedstawienie swojego zdania na temat zasadności realizacji projektu na terenie Jaskini Szachownica. Większość opiniodawców twierdziła, że powodzenie projektu jest ważne, ponieważ pozytywnie wpływa na zagrożone wyginięciem nietoperze, chroniąc ich siedlisko oraz zmieniając mentalność lokalnej społeczności, poprzez uświadomienie zasad ochrony przyrody.

Jak najbardziej zasadny jest ten projekt bo chroni jedno z największych zimowisk w kraju

Źródło: PAPI z mieszkańcami gminy Lipie

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Pojedyncze jednostki uważały, że realizacja projektu nie powinna mieć miejsca, argumentując swoje zdanie tym, że to bardzo kosztowna inwestycja, która wpływa niekorzystnie na ruch turystyczny.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

3. PODSUMOWANIE – NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

Działania planowane w ramach projektu LIFE12 NAT/PL/000012

- Zaplanowane w projekcie działania mają na celu utrzymanie jednego z największych w Polsce zimowisk nietoperzy. Bez interwencji w postaci umocnienia stropów jaskini obiektowi grozi zawalenie, co byłoby tragiczne w skutkach dla hibernujących w niej nietoperzy objętych ochroną gatunkową.
- Wykonanie prac zabezpieczających strop jaskini przed zawaleniem jest potrzebne, z zasadnością tych działań zgodziło się 90% badanych.
- 99% respondentów uważa, że miejsca bytowania zagrożonych zwierząt powinny być objęte ochroną.
- 85% badanych uważa, że należy chronić zimowiska nietoperzy.

Wpływ projektu na lokalną gospodarkę

- 44% badanych uważa, że przedmiotowy projekt ma pozytywny wpływ na regionalną gospodarkę.
- 92% opiniodawców uważa, że projekt będzie miał dodatkowy wpływ na promocję regionu.
- Według informacji zawartych w wniosku o dofinansowanie, w wyniku realizacji projektu nie przewiduje się znaczącego wpływu na gospodarkę.

Oddziaływanie projektu na lokalny rynek pracy

- 70% respondentów uważa, że projekt nie będzie miał żadnego wpływu na lokalny rynek pracy.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

- Głównym działaniem zaplanowanym w ramach projektu jest wykorzystanie metod i technologii górniczych, co może przyczynić się do promocji specjalistycznych firm wykonujących podobne zadania.

Wpływ realizacji projektu na świadomość ekologiczną społeczeństwa lokalnego.

- W chwili obecnej, na początku trwania projektu, stan świadomości respondentów na temat ochrony przyrody i nietoperzy przedstawia się następująco:
 - 93% badanych nie jest zainteresowanych tematyką nietoperzy,
 - 93% deklaruje, że nie posiada wiedzy o ochronie nietoperzy,
 - 41% nie wiedziało, że obecność ludzi w jaskini może wpłynąć negatywnie na nietoperze.
- Realizacja projektu poszerzy wiedzę lokalnej społeczności o tematy związane z ochroną przyrody i środowiskiem, 51% badanych oceniła, że dzięki projektowi polepszy się ich wiedza związana z ochroną nietoperzy, 49% respondentów uważa, że poprawi się ich zasób wiedzy o ochronie przyrody.
- Wartością dodaną projektu, wpisaną w wniosek o dofinansowanie, jest również wzrost wiedzy na temat nietoperzy oraz zrozumienie dla potrzeby ich ochrony.

Wpływ projektu na funkcje ekosystemu w miejscu wykonywanych działań.

- Powstrzymanie utraty bioróżnorodności na terenie Jaskini Szachownica oraz wzmocnienie stanu zasobów naturalnych.
- Powstrzymanie utraty ekosystemu jaskiniowego.

Ocena działań informacyjno-promocyjnych planowanych w ramach projektu LIFE12 NAT/PL/000012

- 40% badanych błędnie wskazało, a 15% nie wiedziało, co jest przedmiotem ochrony Obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004.
- 64% nigdy wcześniej nie słyszało o projekcie LIFE12 NAT/PL/000012.
- Ankietowani najczęściej spotykali się z informacjami dotyczącymi projektu LIFE12 NAT/PL/000012 w artykułach prasowych i na stronach internetowych, tylko 3% badanych kojarzy informacje o projekcie umieszczone na portalach społecznościowych.
- 93% respondentów uważa, że kampanie promocyjne związane z ochroną przyrody są potrzebne.

Wpływ projektu na wizerunek programu Natura 2000 w oczach lokalnej społeczności

- 55% opiniodawców postrzega sieć Natura 2000 pozytywnie. 34% identyfikuje ją głównie z korzyściami jakie przynosi lokalnej społeczności i przyrodzie, 34% kojarzy ją z ograniczeniami, ale zrównoważonymi przez korzyści jakie ze sobą niesie jej obecność. 7% respondentów wiąże obecność sieci Natura 2000 z licznymi ograniczeniami dla lokalnej społeczności.
- 45% badanych uważa, że realizacja projektu wpłynie dodatnio na stan ich wiedzy na temat obszarów Natura 2000.
- 68% badanych odbiera pozytywnie obecność sieci Natura 2000 na terenie ich gminy, respondenci kojarzą sieć z korzyściami jakie przynosi przyrodzie i lokalnej społeczności.
- Spośród 39% respondentów, które spotkało się z informacjami w prasie dotyczącymi przedmiotowego projektu, 86% ocenia je pozytywnie.
- 18% respondentów kojarzy stronę internetową projektu, 89% z nich kojarzy te informacje pozytywnie.
- Wszyscy respondenci, którzy wzięli udział w spotkaniu informacyjnym dotyczącym projektu (4% ogółu badanych) oceniają je pozytywnie.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

4. ANEKS

4.1. Wzór kwestionariusza ankiety PAPI

KWESTIONARIUSZ WYWIADU BEZPOŚREDNIEGO (PAPI)

Przygotowany na potrzeby badania „Ocena wpływu społeczno – gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE + nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”.

Szanowni Państwo,

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach, we współpracy z firmą EU-CONSULT realizuje obecnie badanie w ramach projektu pn. „Ocena wpływu społeczno – gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”.

Poniższa ankieta skierowana jest do **środowiska lokalnego** (tj. mieszkańców Gminy Lipie, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Lipie), a także **turystów** i **odwiedzających** korzystających ze szlaków przebiegających przez obszar gminy. Ankieta jest anonimowa, a jej celem jest *pozyskanie wiedzy na temat wpływu realizacji projektu na sytuację społeczno-gospodarczą lokalnej społeczności umożliwiającą weryfikację metodyki działań ochronnych i edukacji przyrodniczej.*

Instrukcja wypełniania ankiety

- Pytania zamknięte:

Prosimy o wybranie jednej odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym (oznaczonym za pomocą) i zaznaczenie jej krzyżykiem.

- Pytania otwarte oraz półotwarte:

Prosimy o udzielenie możliwie dokładnej i wyczerpującej odpowiedzi na zadawane pytania.

Numer ankiety:

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

CZĘŚĆ I:

PYTANIA ANKIETOWE SKIEROWANE DO ŚRODOWISKA LOKALNEGO, TURYSTÓW I ODWIEDZAJĄCYCH

1. Co Pana/i zdaniem jest przedmiotem ochrony Obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004?

- Murawy kserotermiczne
- Utwory geologiczne
- Nietoperze
- Wszystkie wymienione
- Żadne z powyższych
- Nie wiem

2. Czy kiedykolwiek był/a Pan/Pani w Jaskini Szachownica?

- Tak
- Nie

3. Czy wiedział Pan/i że obecność ludzi w jaskini może wpłynąć niekorzystnie na nietoperze?

- Tak
- Nie

4. Jeżeli tak, skąd posiada Pan/i taką wiedzę?

.....

.....

5. Czy słyszał/a Pan/i o projekcie „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Ochrony Natura 2000 Szachownica”, który obejmuje Jaskinię Szachownica?

- Tak
- Nie – przejdź do pytania nr 7

6. Jakie działania ochronne są przewidziane w projekcie „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Ochrony Natura 2000 Szachownica”?

.....

.....

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

7. Co jest celem projektu „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Ochrony Natura 2000 Szachownica”?

- Ochrona siedliska nietoperzy
- Promocja gminy
- Rozwój turystyki
- Wszystkie wyżej wymienione
- Nie wiem

8. Czy uczestniczył/a Pan/i w spotkaniach informacyjnych dotyczących ochrony nietoperzy?

- Tak
- Nie

Jeżeli tak, jakich ?

9. Czy spotkał/a się Pan/i z informacjami w prasie, telewizji lub Internecie na temat Jaskini Szachownica, jeżeli tak to jak Pan/i je ocenia?

	Zdecydowanie dobrze	Raczej dobrze	Ani dobrze ani źle	Raczej źle	Zdecydowanie źle	Nie spotkałem/am się
Artykuły prasowe (jaka prasa?.....)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informacje na stronach internetowych (jakie strony?.....)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informacje na portalach społecznościowych (np. Facebook) (jakie portale społecznościowe?)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spotkania informacyjne	☐	☐	☐	☐	☐	☐

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

10. Czy Pana zdaniem wykonanie prac zabezpieczających strop Jaskini Szachownica przed zawaleniem jest potrzebne?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie mam zdania (*Proszę nie czytać rozmówcy tej opcji odpowiedzi.*)

Dlaczego?

.....

11. Czy interesuje się Pan/i tematyką nietoperzy?

- Tak
- Nie

12. Jakie są według Pana/i zagrożenia dla nietoperzy?

.....
.....

13. Czy posiada Pan/i wiedzę o sposobie ochrony nietoperzy?

- Tak
- Nie

Jakie Pan/i zna sposoby ochrony nietoperzy?

.....
.....

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

14. Proszę o Pana/i ocenę kampanii promocyjnych związanych z ochroną przyrody. Są one:

- Zdecydowanie potrzebne
- Raczej potrzebne
- Ani potrzebne, ani niepotrzebne
- Raczej niepotrzebne
- Zdecydowanie niepotrzebne

Dlaczego?

.....
.....

15. Czy Pana/i zdaniem miejsca bytowania zagrożonych zwierząt powinny być objęte ochroną?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie mam zdania (*Proszę nie czytać rozmówcy tej opcji odpowiedzi.*)

Dlaczego?

.....

16. Czy Pana/i zdaniem należy chronić zimowiska nietoperzy?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie mam zdania (*Proszę nie czytać rozmówcy tej opcji odpowiedzi.*)

Dlaczego?

.....

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

17. Proszę ocenić wpływ projektu pn. „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Ochrony Natura 2000 Szachownica” na sytuację w regionie (Proszę ocenić poprzez wstawienie X w odpowiedniej komórce – można oznaczyć tylko jedną kratkę w każdym wierszu)			
	Pozytywny	Negatywny	Nie wpłynie w żaden sposób
Gospodarka regionalna	☐	☐	☐
Lokalny rynek pracy	☐	☐	☐
Walory przyrodnicze regionu	☐	☐	☐
Walory turystyczne regionu	☐	☐	☐
Promocja regionu	☐	☐	☐
18. Z czym kojarzy się Panu/i obecność sieci Natura 2000 na terenie gminy Lipie?			
☐ Głównie z licznymi ograniczeniami dla lokalnej społeczności ☐ Z ograniczeniami ale równoważonymi przez korzyści jakie ze sobą niesie ☐ Głównie z korzyściami jakie przynosi lokalnej społeczności i przyrodzie ☐ Nie mam zdania (<i>Proszę nie czytać rozmówcy tej opcji odpowiedzi.</i>)			
Dlaczego?:			
.....			
19. Jak Pan/i postrzega sieć Natura 2000?			
☐ Pozytywnie ☐ Negatywnie ☐ Neutralnie			
Dlaczego?:			
.....			

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

20. Czy Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach informuje o planach bądź realizacji swoich działań?

Tak

Nie

Jakie działania realizowane przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Katowicach Pan/i kojarzy?

.....

Skąd się Pan/i o nich dowiedział/a?

.....

21. Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na Pana/i wiedzę nt. poszczególnych obszarów tematycznych? (Proszę ocenić poprzez wstawienie X w odpowiedniej komórce – można oznaczyć tylko jedną kratkę w każdym wierszu)

	Zdecydowanie się polepszy	Raczej się polepszy	Nie zmieni się	Trudno powiedzieć
Ochrona przyrody	☐	☐	☐	☐
Ochrona nietoperzy	☐	☐	☐	☐
Wpływ nietoperzy na środowisko	☐	☐	☐	☐
Działania Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach	☐	☐	☐	☐
Obszary sieci Natura 2000	☐	☐	☐	☐
Bioróżnorodność	☐	☐	☐	☐

22. Proszę o Pan/i ocenę zasadności realizacji projektu poświęconego ochronie zimowisk nietoperzy na terenie Jaskini Szachownica?

.....

CZĘŚĆ II: PYTANIA ANKIETOWE SKIEROWANE DO TURYSTÓW I ODWIEDZAJĄCYCH KORZYSTAJĄCYCH ZE SZLAKÓW PRZEBIEGAJĄCYCH PRZEZ OBSZAR GMINY

T.1. Czy jest Pan/Pani osobą, która przyjechała tutaj w celu innym niż zarobkowy?

- Tak (w jakim?.....)
- Nie

T.2. Czy Pan/Pani korzysta z noclegu na terenie gminy Lipie?

- Tak
- Nie
- Odmowa (nie czytać)

T.3. Pana/i miejsce zamieszkania:

- Gmina Lipie
- Poza gminą Lipie, ale na terenie powiatu kłobuckiego
- Poza terenem powiatu kłobuckiego, ale w województwie śląskim
- Na terenie innego województwa niż śląskie
- Za granicą
- Odmowa (nie czytać)

T.4. Jak często przyjeżdża Pan/Pani do gminy Lipie?

- Jestem tutaj pierwszy raz
- Raz w miesiącu
- Kilka razy w miesiącu
- Raz na 2-3 miesiące
- Raz na 6 miesięcy
- Raz na rok
- Raz na 2 lata
- Rzadziej niż raz na 2 lata
- Trudno powiedzieć (nie czytać)

CZĘŚĆ III

METRYCZKA

(Pytania przeznaczone dla wszystkich respondentów)

M1. Płeć respondenta

- Kobieta
- Mężczyzna

M2. Wiek respondenta

- 18-25 lat
- 26-40 lat
- 41-55 lat
- 56-68 lat
- 69 lat i więcej

M3. Jakie jest Pana/Pani wykształcenie?

- Podstawowe
- Gimnazjalne
- Zawodowe
- Średnie
- Pomaturalne
- Wyższe licencjackie
- Wyższe inżynierskie
- Wyższe magisterskie
- Wyższe magistersko-inżynierskie
- Odmowa (nie czytać)

M4. Status zawodowy

- Uczeń/student (*Proszę podziękować za udział w badaniu i zakończyć rozmowę.*)
- Zajmuję się domem (*Proszę podziękować za udział w badaniu i zakończyć rozmowę.*)
- Bezrobotny (*Proszę podziękować za udział w badaniu i zakończyć rozmowę.*)

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Pracujący → przejść do pytania M.5.

Emeryt/rencista *(Proszę podziękować za udział w badaniu i zakończyć rozmowę.)*

M5. Miejsce zatrudnienia

Własne gospodarstwo agroturystyczne

Własna działalność gospodarcza

Przedsiębiorstwo prywatne

Przedsiębiorstwo publiczne

Organizacja pozarządowa

Urząd Miasta/Urząd Gminy

Jednostka budżetowa

Inne – jakie? *(Proszę podać rodzaj zakładu pracy)*

.....

MIEJSCE NA UWAGI RESPONDENTA

.....

.....

.....

.....

Dziękujemy za udział w badaniu.

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

INFORMACJE DODATKOWE – DOTYCZY KONTROLI LICZBY ANKIET

Nr telefonu respondenta: *(ankieta jest anonimowa, a nr telefonu jest brany tylko i wyłącznie w celu weryfikacji pracy ankieterów)*

Grupa badawcza, do której należy respondent (wypełnia sam ankieter):

- 1) Mieszkańcy gminy Lipie
- 2) Przedsiębiorcy prowadzący swoją działalność na terenie gminy Lipie
- 3) Przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Lipie
- 4) Turyści i odwiedzający korzystający ze szlaków przebiegających przez obszar gminy Lipie

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

5. Spis ilustracji

5.1.1. Spis tabel

Tabela 1 Kryteria ewaluacji	10
Tabela 2 Pytania badawcze	11
Tabela 3 Liczebność badanych grup	13

5.1.2. Spis rysunków

Rysunek 1 Płeć respondentów	23
Rysunek 2 Płeć respondentów z podziałem na grupy badawcze.....	24
Rysunek 3 Wiek respondentów.....	25
Rysunek 4 Wiek respondentów z podziałem na grupy badawcze	25
Rysunek 5 Wykształcenie respondentów.....	26
Rysunek 6 Status zawodowy respondentów.....	27
Rysunek 7 Status zawodowy respondentów z podziałem na grupy badawcze	27
Rysunek 8 Miejsce zatrudnienia respondentów	28
Rysunek 9 Czy Pan/Pani korzysta z noclegu na terenie gminy Lipie?	29
Rysunek 10 Pana/i miejsce zamieszkania:	29
Rysunek 11 Jak często przyjeżdża Pan/Pani do gminy Lipie?.....	30

64

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 12 Co Pana/i zdaniem jest przedmiotem ochrony Obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004?.....	32
Rysunek 13 Czy kiedykolwiek był/a Pan/Pani w Jaskini Szachownica?.....	32
Rysunek 14 Czy wiedział Pan/i, że obecność ludzi w Jaskini może wpłynąć niekorzystnie na nietoperze ?.....	33
Rysunek 15 Czy słyszał/a Pan/i o projekcie „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Ochrony Natura 2000 Szachownica”, który obejmuje Jaskinię Szachownica?.....	34
Rysunek 16 Co jest celem projektu „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Szachownica”?	34
Rysunek 17 Czy uczestniczył/a Pan/i w spotkaniach informacyjnych dotyczących ochrony nietoperzy?.....	35
Rysunek 18 Czy spotkał/a się Pan/i z informacjami w prasie, telewizji lub Internecie na temat Jaskini Szachownica?	36
Rysunek 19 Czy spotkał/a się Pan/i z informacjami w prasie, telewizji lub Internecie na temat Jaskini Szachownica, jeżeli tak to jak Pan/i je ocenia?.....	37
Rysunek 20 Czy Pana zdaniem wykonanie prac zabezpieczających strop Jaskini Szachownica przed zawaleniem jest potrzebne?	39
Rysunek 21 Czy interesuje się Pan/i tematyką nietoperzy?.....	39
Rysunek 22. Jakie są według Pana/i zagrożenia dla nietoperzy?.....	40
Rysunek 23 Czy posiada Pan/i wiedzę o sposobie ochrony nietoperzy?.....	41

„Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań w ramach Projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także na funkcję ekosystemu”

Rysunek 24 Proszę o Pana/i ocenę kampanii promocyjnych związanych z ochroną przyrody. Są one:	42
Rysunek 25 Czy Pana/i zdaniem miejsca bytowania zagrożonych zwierząt powinny być objęte ochroną?	42
Rysunek 26 Czy Pana/i zdaniem należy chronić zimowiska nietoperzy?	43
Rysunek 27 Z czym kojarzy się Panu/i obecność sieci Natura 2000 na terenie gminy Lipie? ..	44
Rysunek 28 Proszę ocenić wpływ projektu pn. „Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Ochrony Natura 2000 Szachownica” na sytuację w regionie.....	45
Rysunek 29 Jak Pan/i postrzega sieć Natura 2000?	46
Rysunek 30 Czy regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach informuje o planach bądź realizacji swoich działań?	47
Rysunek 31 Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na Pana/i wiedzę nt. poszczególnych obszarów tematycznych?	48